

Inhoudsopgave

Woord vooraf VII

1 Inleiding 1

- 1.1 Begripsafbakening: wat is lokaal bestuur? 1
- 1.2 Lokaal bestuur: zelfbestuur en medebestuur 3
- 1.3 Lokaal bestuur in de praktijk 6
- 1.4 Karakter en opbouw van het boek 8

2 Binnenlands en lokaal bestuur: de leer en de essentie 11

- 2.1 Inleiding 11
- 2.2 Johan Rudolph Thorbecke 13
- 2.3 De soevereiniteit van de staat 15
- 2.4 Autonomie en medebewind 17
- 2.5 Uniformiteit of differentiatie 20
- 2.6 Algemeen of functioneel bestuur 21
- 2.7 Europese Unie en binnenlands bestuur 23
- 2.8 De geschiedenis van het gemeentelijke takenpakket 24

DEEL 1 DEMOCRATIE OP LOKALE SCHAAL

3 Burgers en de lokale democratie 33

- 3.1 Inleiding: veelvuldige lokale democratie 33
- 3.2 Lokale en landelijke interesse 34
- 3.3 Gemeenteraadsverkiezingen 37
- 3.4 Lokale politieke partijen 40
- 3.5 Hij die wordt gekozen 42
- 3.6 Het 'kloof-denken' en politieke vernieuwing 44
- 3.7 Het lokale referendum 46
- 3.8 Nieuwe vormen van burgerparticipatie 48
- 3.9 Discussie: directe of indirecte democratie? 51

4 Raad, college en wethouders 57

- 4.1 De verhouding tussen raad en college 57
- 4.2 Verhouding raad - college in de praktijk 61

- 4.3 Collegevorming, nu en vroeger 64
- 4.4 College, Collegiaal bestuur, en wethouders 68

5 De burgemeester 75

- 5.1 De burgemeester in het lokaal bestuur 75
- 5.2 De invulling van het ambt 77
- 5.3 Achtergrond van burgemeesters 79
- 5.4 De benoemingsprocedure 82
- 5.5 Naar een gekozen burgemeester? 85

DEEL 2 BESTUREN OP LOKALE NIVEAU

6 (Inter)gemeentelijk beleidsproces 91

- 6.1 Horizontale afhankelijkheden: gemeentelijk of intergemeentelijk bestuur? 91
- 6.2 Verticale afhankelijkheden tussen Rijk en gemeenten 93
- 6.3 Beleidsontwikkeling binnen de gemeente 96
- 6.4 Uitvoering van beleid 100
- 6.5 Prestaties en producten 103
- 6.6 Kwaliteit van dienstverlening 104
- 6.7 Integriteit 108

7 De ambtelijke en financiële organisatie 113

- 7.1 De omvang van de ambtelijke organisatie 113
- 7.2 De organisatie van de ambtelijke organisatie 114
- 7.3 Gemeentelijke uitgaven en inkomsten 120
- 7.4 De geschiedenis van de financiële verhouding 123
- 7.5 Het waarom van een landelijke herverdeling 125
- 7.6 De algemene uitkering 128
- 7.7 Specifieke uitkeringen 130
- 7.8 Eigen inkomsten 133

8 Besturen in grote en kleine gemeenten 137

- 8.1 Verschillen in uitgaven en lastendruk 137
- 8.2 De schaalproblemen van kleine en grote gemeenten 140
- 8.3 Samenwerking als oplossing: de Wgr? 143
- 8.4 Samenwerking: vormgeving 146

DEEL 3 BESTUURLIJKE VERHOUDINGEN IN VERANDERING

9 Decentralisatie en centralisatie 153

- 9.1 Een smalle en een brede optiek 154
- 9.2 De voorkeur voor decentralisatie 155

9.3	Resultaten en effecten	158
9.4	Weerstanden tegen decentralisatie	162
9.5	Binnengemeentelijke decentralisatie	164
10	Reorganisatie: naar grotere en kleinere schalen	167
10.1	Schuiven met schalen	167
10.2	Gemeentelijke herindeling	168
10.3	Bestuurlijke reorganisatie	174
10.4	Het einde van de heilige drie-eenheid	181
	Epiloog	187
	Index	193